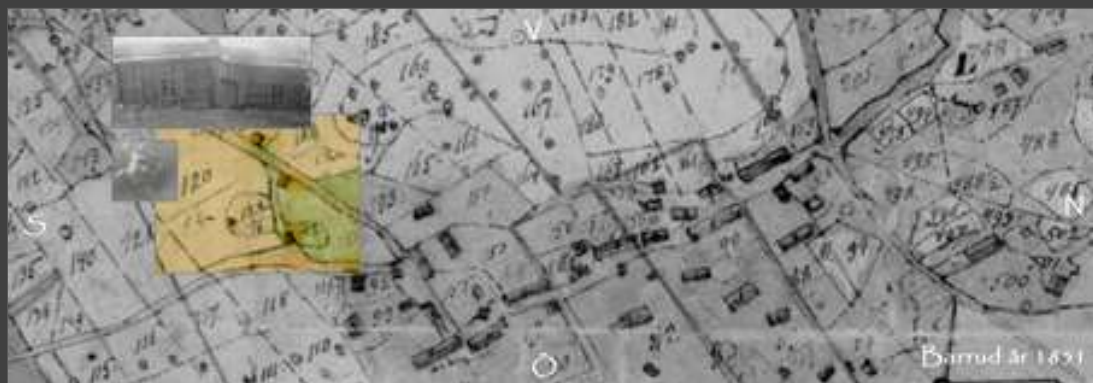

ANDERS GÖSTAF SVENSSON I BARRÖD

VAR HAN EN BRÅKSTAKE ?

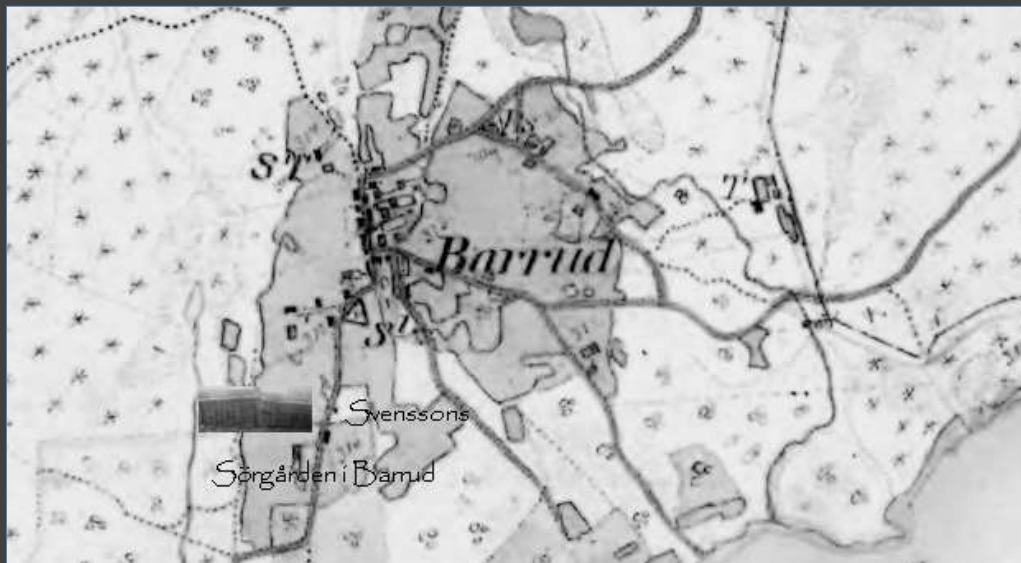

Alf Gunnarson

MMXXIII

Sven Andersson, född i Barrud 1808 och Anna Cathrina Olofsdotter, född i Älgarås 1822, hade två barn: Anders Gustaf Svensson, född 1854 i Barrud och Anna Stina Svensdotter, född 1858 i Barrud. Båda levde ogifta.

STÄLLET, STÖGAN OCH RASMÖSSA PÖJK

Gustav Svensson och hans syster Anna Stina

Anna Stina avled år 1935. Det var något år senare som Gustav sade så här till någon av grannarna: "Rassmussa pöjk på Mura va här å sa att ja sölle te fatti' stua". Det hade gått så långt att Fattigvården i Finnerödja funnit sig föränlåten att ingripa i Gustavs liv. Man försökte övertala honom att flytta från det fallfärdiga huset i Barrud. Talesman för Fattigvården, G. M. Fredberg, tillika landstingsman och riksdagsman i sinom tid, var född på Myran, inte så långt från Barrud och därav Gustavs benämning. Gustav var född i Barrud och han ville inte flytta från sin stuga, trots att den höll på att rasa ihop över honom. Han bodde kvar på något slags undantag, sedan han sålt fastigheten till ett skogsbolag år 1934.

Ur Barrudsboken (1984).

FAKTAKOLL

Talade anekdoten på förra sidan sanning? Fanns det en "Rassmussa pöjk på Mura"? Ja, han fanns i verkligheten. Gustaf Manfred Fredberg: vilken bjässe han var! Han hann med att vara kommunalman i Finnerödja i hela sitt liv och han var landstingsman och riksdagsman (herr Fredberg i Finnerödja) och han var fabrikör på hemmaplan.

Finnerödja kyrkoarkiv, Husförhörslängder, SE/ULA/10251/A 1/9 (1872-1883)

340. Söråsen i.t.t. Parahin Rote

Personernas Namn. <small>stånd, embete, yrke och näringsfång (bakstuga, inbyses- och fattighjörn) nationalitet (som främmande), lyten (svaginta, blinda, döfstumma).</small>	Födelse.		Äktenskap		Flyttad <small>från (Svea, län, stad eller präst i husförh.)</small>	Död	Läsa	Skriva	Skriva
	År	År mån och dag	Ort. <small>och i</small> St. stad	Gift <small>eller öka</small>					
1. Johan Erasmus Fredberg	33	19/12	Finnerödja						
2. H. Edla Sahlberg	44	12/12	Stockholm						
3. A. Tida Lovisa	63	3/3	Finnerödja						
4. P. Johan Adolf	67	24/3	ibm						
5. P. Frans Ludvig	71	26/2	ibm						
6. D. Emma Sofia	73	15/11	ibm						
7. H. Augustas Theresia	79	16/11	ibm						
8. P. Gustaf Manfred	81	27/7	ibm						

Familjen Fredberg i Söråsen, Finnerödja. Gustaf Manfred (Manfrid) var yngst bland barnen.

HAN HANDLADE I GÅRDSJÖ

Gustav Svensson var i Gårdsjö hos Sahlén och handlade. Han köpte ett kilo lutfisk och ville dessutom köpa en stålpenna (stålfjär) att skriva med. Sahlén tog betalt för fisken och sa: "Stålfjädern får Svensson i gåva av mig". Gustav blev så tagen av handelsmannens generositet att han på stående fot kvitterade denna artighet med: "Ä herrn så snäll, då tar ja allt ett kilo lutfisk te".

Ur Barrudsbooken.

Handelshus i Gårdsjö

FRÅGAN BLEV STÄLLD

Här ska jag påminna mig själv om vad den här sammanställningen egentligen ska handla om. Frågan på försättsbladet, om Anders Gustaf Svensson var en bråkstake, är den röda tråden, men det hindrar inte att det blir utvecklingar. Detta avsnitt är i stället för förord. Min bror Bernt höll ett föredrag i Barruds Bönhus för ett par veckor sedan och han inledde sitt timplånga anförande med att tala om hemmansägaren Gustaf Svensson och systemen Anna Stina. Hon var lågmäld och tillbakadragen och hon gjorde inte så mycket väsen av sig, medan hennes bror var raka motsatsen, sade Bernt. Han utnämnde Gustaf Svensson till "den ende bråkstaken i Barruds historia". Jag har själv bidragit till att odla bilden av Barruds Bråkmakare redan för fyrtio år sedan, i Barrudsboken. Så här skrev jag då:

Nog representerar han ett ganska sällsynt människoöde, denne Gustav. Han var mer eller mindre ständigt ovän med minst halva Barruds befolkning och han gick omkring och skällde över grannarnas sätt att vara mot honom. Han hade en relativt stor fastighet. Han hade väl ingen brist på pengar, egentligen. Men han valde att leva i armod. Varför?

Systemens Anna Stina öde är naturligtvis minst lika märkligt som broderns. Hon levde ju i precis samma armod som bror sin. Däremot var hon känd som en vänlig människa och hon försökte mildra Gustavs utfall, så gott hon kunde. Hon brukade ge honom följande råd: "Du sa inte säja öm folk annat än Du kan säja döm i öjera (ögonen)". Och det var väl en gyllene regel, så god som någon.

Det där har ju inte jag hittat på. Källan till den föga smickrande bilden av Gustaf Svensson var såklart det allmänna omdömet, som levde kvar i byn efter nästan ett halvsekel. Nu ska jag försöka ta reda på om Anders Gustaf och Anna Stinas fäder och mödrar fanns i Barrud redan under sjuttonhundratalet. Hållpunkter blir: mätning av ägora 1747 samt Storskiftet i början av artonhundratalet och Laga skiftet i mitten av detsamma.

GÖSTAF ELLER GÖSTAV ?

Många Barrudsbor på 1940- talet hette Gustaf/ Gustav. Jag stavade *bråkmakaren* med "v" 1984. Rätt eller fel? Folkbokföraren i Finnerödja socken/ församling skrev:

Anders Gustaf Svensson

Gustaf Eriksson

Gustaf Reinhold Worn²

Por Gustaf Andersson

Gustaf Hemming Lader

Karl Gustaf Karlsson

Gustaf Eriksson
Krontorp

Gustaf Einar

Erik Gustaf Elof Eriksson

Erik Gustaf Einar Andersson

Tio karlar i Barrud och

alla stavades med "f".

MEN GÖSTAV VASA STAVADE MED V

Gustav Eriksson Vasa (1496 – 1560)

Barrud	Nils	1579–89
1540	Ravel, stubbarättsbrev	1597–1621
160 möh	Nils	1607–31
	Bengt	1617–40
	Chrisman	1620–41
	Nils Larsson, hustru	1629–37
	Måns Nilsson, edgång för Hans på Hallan	1641
	Mattias, hustru Elin, son Björn	1635–42
	Olof, hustru Elin Olofsdtr	1640–62
	Töres Olofsson, hustru Sigrin	1653–67
	Per Tohlsson, soldat	1662–
	Jöns, hustru Ingrin	1663–74
	Ånkan Ingeborg Svensdtr	1681–1709
	Anders Persson, soldat	1682–
	Erik Andersson, soldat	1696–

Barrud var var ett gammalt hemman upptaget i ödemark på Tiveden vid Undens norra strand. Ett närliggande hemman var ett lika ensligt beläget Ramsnäs.

Barrud tillhörde under 1500-talets förra del Riseberga kloster. Efter en tid av ödesmål återkom det som "Förökt 1577" och kvarstod sedan i räkenskaper fram till 1589. Därefter var hemmanet åter borta fram till år 1600.

Från år 1601 fanns här en Ravel, vilken angavs ha fått stubbarättsbrev av hertig Karl i april 1597. Samtidigt skrev hertigen under motsvarande brev för finnarna i Eriksbacken, Kavlebron och Kvarntorp på Örebro slott. Såväl stubbarätten som anknytningen till finnarna i Finnerödja antyder att Ravel var finne. Tiden låg dessutom i fas med klubbekriget i Finland.

Även efterföljaren Chrisman kan ha haft samma ursprung. När han anlände, hade hemmanet fått ny ägare. År 1602 donerade nämligen kung Karl Barrud tillsammans med Ramsnäs och Åsebol till Henrik Frankelin gift med Constantia Eriksdotter. Constantia var som vi tidigare konstaterat av flera skäl intresserad av att ta in finnar på sina hemman.

Av boskapslängden år 1620 framgick att Bengt och Chrisman disponerade 3 hästar, 10 kor, 1 ox, 1 tjur, 28 getter, 8 får samt två svin. Utsädet var 3 tunnor. De bör med så stor djurbesättning ha vistats ett antal år på hemmanet.

Töres Olofsson återfanns troligen med hustru Sigrin i Breviken under Ramsnäs säteri 1672–97.

Soldatyrket kan ha gått i arv från Per Tohlsson via Anders till Erik Andersson. Ingeborg kan ha varit änka efter Per. Han var inskriven som soldat 1662.

Ur Bertil Kjelldorffs Invandringsbok (2005)

Gustav Vasa betraktades säkert av många som en bråkstake, inte minst i början av sin karriär, då han utmanade kung Kristian II (Tyran) och den senare var såklart en äkta dansk bråkmakare. Det hörs ju på det föga smickrande tillnamnet. Fast i Danmark kallades Kristian II för Den Gode. Den gode bråkstaken! ☺

Påvarna i Rom – Clemens VII, Paulus III, Julius III, med flera, tyckte förvisso att Gustav Vasa var en bråkstake av sällan skådat slag. Den svenske kungen var i deras ögon en stortjuv som lade beslag på klostren och stal den gamla, präktiga romersk- katolska läran/ tron från svenskarna. Upprorsmakare är per definition bråkstakar: Nils Dacke, småländsk bråkstake på 1540- talet, samlade likasinnade och gjorde regelrätt uppror mot centralmakten i Stockholm, som hade konfiskerat smålänningarnas kyrksilver och centralmakten, det var ju självaste kung Gösta. Denne var ingen enväldshärskare. Han hade ständerna att ta hänsyn till men det blev vid den tiden oftast som Hans Majestät, Bråkmakaren, ville.

Gustav Vasas söner (med mammor som Katarina och Margareta) bråkade med varandra i tid och otid. Margaretas son, Johan, tyckte att Katarinas son, Erik, han som satt på tronen, var dum i huvudet, så han lyckades få denne inom lås och bom och då stod han själv på tur att spela huvudrollen i det svenska Riksspelet. Johan måste ju gifta sig. Det var nästan viktigare än att regera, för utan giftermål, inga arvingar och då var det kört för den grenen på det kungliga Vasa- trädet. Nå: Johan for iväg till Krakow i Polen och hämtade Katarina (Jagellonica) och de fick en son som hette Sigismund och han kunde inte rå för att han var vacker. Nej, det kunde inte lille Sigismund rå för. ☺

BARRUDSBOR I MITTEN AV 1800- TALET

Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter hade aldrig bott i Barruds centrum. Beslut om flyttning av husen fattades år 1850 och blev verklighet de närmaste åren därefter. Vi såg på (den infällda) bilden, förra sidan, att det rörde sig om: en manbyggnad, två bodar, en ladugård, tre ängslador, en halv (!) källare och en brunn.

Man kan fråga sig, hur man flyttade en halv källare. Brunnen må väl ha varit överbyggnaden, för själva källadern var knappast flyttbar.

Vi stannar kvar vid Laga skiftet 1850 och ser vilka som ägde hemmanet Barrud. Olof Moberg (d. y.): 1/6. Johannes Svensson: 1/30. Änkan Maria Nilsdotter och hennes barn: 2/5. Sven Andersson: 1/10. Anders Carlsson: 1/10. Anders Olofsson: 1/10. Hindrik Wörn: 1/20. Petter Dahl: 1/20.

Lantmätarens, delägarnas och funktionärernas namnteckningar:

H. E. Svensson mätte
upplöst av verkens:
Olof Moberg
Ernst Paulson
Hindrik Carlsson
Hindrik Wörn
Ständigt underskrifternas flyttas
Olof Olofsson
Lars Larsson

Detaljbilder: Svenssons stuga i Barrud.

HUNDRA ÅR TILLBAKA I TIDEN

Hundra år före Laga skiftet: Sjuttonhundrafyrtiosju (1747), för att vara precis. Hemmanet Barrud var vid den tiden ett halvt mantal, ser jag. Senare blev det ett helt (1/1) mantal, som det fortsatt att vara in i modern tid. Avsikten med det här stycket är att utröna om Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter hade några fäder och mödrar i Barrud vid mitten av sjuttonhundratalet.

Ägomätningsskarta, Barrud ½ mantal, år 1747.

*BARRUD ½ Mantal krono är belägit på krono Allmänningen
Stora Tiweden och brukas af bönderne Anders Jönsson, Olof Larsson,
Per Olofsson, Anders Hansson, Anders Svensson och Olof Eliasson.*

Jordägarna i Barrud 1747: Sex jämbördiga bönder.

ANDERS J. / OLOF L. / PER O. / ANDERS H.
ANDERS S. / OLOF E.

De där sex männen var rimligen födda under slutet av 1600- talet eller början av 1700- talet och alla var gifta och hade de inte barn så hade de haft eller fick senare. (Jag har ingen aning). Ingen av männen var någon bråkstake, ty det fanns inte utrymme för missämja i den tidens jordbruk. De var medlemmar i ett byalag som måste samarbeta och hålla ihop i vått och torrt för att hålla sig själva och kreaturen vid liv det året och nästa och nästa och nästa.

Ägomättningskartorna, med vidstående text, från mitten av sjuttonhundratalet, är inte bara dekorativa. De är mycket informativa. Vi får en bra bild av hur mycket av marken som var uppodlad, hur vägarna gick, var kålgårdarna var belägna och var husen låg.

Det lilla huset (N) till höger på kartan är en kvarn i Kvarnbäcken.

Hela kartan, med textförklaringar: <https://mossebladet.se/BA.05.%20BYN%20UNDER%201800-TALET.pdf>

FF ANDERS OLSSON FRÅN HOVA OCH FM LENA JANSDOTTER FRÅN BRÖNTERÖD

Här hade jag tänkt tala om vem av de sex hemmansägarna år 1747 (sidan 8), som var Anders Gustafs och Anna Stinas förfäder. Men som synes var farfar Anders en utböling, medan deras farmor var kommen från det närbelägna Brunterud. Så var det med den saken!

Finneföddja kyrkoarkiv. Hüsforhørsångder. SE/ULV10251/A1/3 (1810-1825)

Finneföddja Rote

Hemmans och Personers Namn.	Födelse		Christend. kundk.			Inflyttad		Utflyttad		Anmärknigar.
	Ort.	År och dag	Utan Bok	Utan Lath.	Gårh. Spd.	År	ifrån	År	til	
Hörn Anders Olsson	Hova	1767	✓			Anders förädrar				
H. Lina Hans.	Simen.	1709				Oluf Olsson } Ingrid Jansdotter } Barn 1770-1801				
H. Majra	Loo	1705				Barn 1770-1801				
H. Sven	Loo	1708				Barn 1770-1801				
H. Jan	Loo	1710				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1716				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1719				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1721				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1723				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1725				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1727				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1729				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1731				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1733				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1735				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1737				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1739				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1741				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1743				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1745				Barn 1770-1801				
H. Anders	Loo	1747				Barn 1770-1801				

Farföräldrarna till Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter samt deras fars syskon och farfars mor. Anders Olsson föddes på det ställe i Hova socken som infällda bilden visar (oläsligt med mina ögon).

VID STORSKIFTET (1814) FANNS DET FEM DELÄGARE I HEMMANET BARRÖD 1/1

Storskifte i Barröd 1814. Fem ägare. Med 1/5 var.

De fem delägarna (eller sex om man så vill): Jan Larsson 1/5, Isak Andersson 1/5, Jan Persson 1/5, Olof Moberg, ihop med Eric Gustafsson 1/5 och Anders Olofsson 1/5.

MAJA ANDERSDOTTER GIFTE SIG MED ANDERS CARLSSON FRÅN KÖNGBACKEN

Anders Gustaf Svenssons och Anna Stina Svensdotter faster Maja (född 1805) gifte sig på sommaren 1840 med Anders Carlsson från Kungsbacken i Udenäs (senare Tiveds) socken.

Anders Olofsson och Lena Jansdotter ägde 1/5 av Barruds jord (1814). Efter 1840 fanns det på samma mark två fastigheter om vardera 1/10 mantal: den ena, det vi här kallat för Svenssons och den andra, Anders Carlssons och Maja Andersdotters fastighet, som senare ägdes och brukades av tre familjer Moberg (Lars Gustaf, Olof (d. y.y.) och Victor).

Trångt och förhoppningsvis trivsamt i Barruds centrala delar (1851).

VAR SVEN ANDERSSON FAR TILL ANNA CATHRINAS OÄKTA SON ?

Jag tycker mycket illa om prästernas sätt att skriva det faktum att ett barn som föddes av en icke gift kvinna, kallades för oäkta. Anders Gustaf Svensson, född i Barrud 7 augusti 1854, var en oäkting, medan systemen Anna Stina, född 16 juli 1858, var äkta.

Barrud . J. W. Anders ^{Oäkta} Gustaf Pija och Anna Catharina Olofsdotter

Barrud . 16. 18 Anna Stina och Sven Andersson och Anna G. Olofsdotter

Man får förmoda att Sven Andersson var far till båda. Modern, Anna Catharina Olofsdotter, var kommen från Åsen, i Älgårås socken, via Hova, varifrån hon kom till Barrud 1852.

Finnevreda kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/ULA/10251/A 1/6 (1845-1865) 349.

Anders Gustaf Svensson	Söner	7/13	✓✓✓		
St. Anna Catharina Olofsdotter	L.	12/08	✓✓	16 år hög	Pige 26/2 54
Anders Gustaf Svensson	L.	7/21	✓✓✓		
St. Anna Catharina Olofsdotter	L.	7/13	✓✓✓	10 år hög	11 år hög
St. Anna Catharina Olofsdotter	Söner	12	✓✓		
St. Anna Catharina Olofsdotter	dotter	8/10	✓✓✓		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Elgås	25/0 22	+		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Finnevreda	12/24	+		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Finnevreda	7/2 54	+		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Finnevreda	12/2 58	+		
Pija Johanna Olofsdotter	Elgås	15/2 34	+		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Finnevreda	12/24	+		
St. Anna Catharina Olofsdotter	Finnevreda	7/2 19	+		

Under tjuo år, runt mitten av 1800- talet, flyttade syskon och tjänstefolk in och ut, både före och efter Laga skiftet.

Det är den här familjen som bor på Sörgården i Barrud från 1860- talet och därefter: Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter samt deras föräldrar, Sven Andersson och Anna Cathrina (Charlotta) Olofsdotter:

Finnevreda kyrkoarkiv, Husförhörlängder, SE/ULA/10251/A 1/6 (1865-1871)

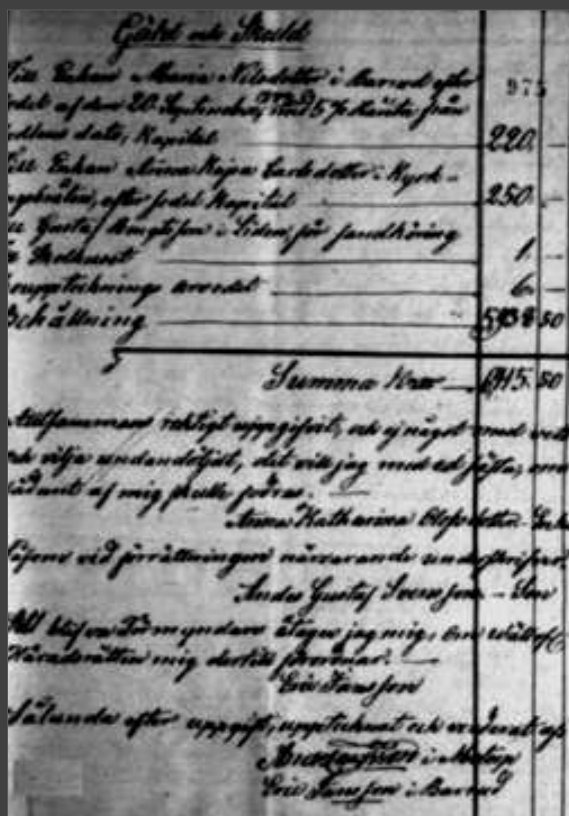
Sven Andersson	Finnevreda	7/2 08	+	
Anna Catharina Olofsdotter	Elgås	25/0 22	+	
Anders Gustaf Svensson	Finnevreda	7/2 54	+	
Anna Stina Svensdotter	Finnevreda	12/2 58	+	

Sven Andersson (69) avled på våren 1877. Anna Catharina (Charlotta) Olofsdotte (79) avled i december 1901. Av någon anledning kallades hon Anna Charlotta under slutet av sitt liv.

Anders Carlsson i Motorp skriver så prydligt och så tydligt, att inga förklaringar behövs. Se och konstatera att antagandet om ett välbeställt hushåll stämmer bra.

Anders Gustafs och Anna Stinas farfar, Anders Olofsson (1878 i Hova socken) avled i maj månad 1848, även han (som sonen Sven Andersson) i sitt 70:e levnadsår. En titt på bouppteckningen efter denne visar att hans bo (han satt undantag) hade ett underskott på drygt 47 riksdaler.

Den, som i likhet med mig, är speciellt intresserad av en faktasammanställning om värdet på saker och ting vid mitten av 1800-talet, kan läsa hela bouppteckningen i bilaga till denna berättelse (sist).

Arkivfilmaren har missat vänsterkanten.

Anders Gustaf Svenssons 1/10 mantal såldes till tre personer: fabrikör Frans Karlsson i Tibro, disponent Karl Boström i Tidaholm och disponent Gustav Törling i Hjo och Anders Gustaf Svensson (83) var plötsligt före detta hemmansägare i Barrud. Anna Stina Svensdotter (76) avled i januari 1935. Anders Gustaf Svensson flyttade till Åsen uti Älgårås socken i november månad 1937.

BREV TILL BARRÜDSBORNA

Årens behag lammars i tjufvonen händer
 Årens min systers hade isinnagämning
 jag icke ha till sina klän i ena kista
 årens ha hade förvarer avat jag icke i kista
 9 antale värns i bo uppt sedt i någon fack

Det ha varit förtäp om jag ha skänkt
 min gån till sten så ha ha kunna
 ha en må skick i andring så st ett så
 fast at jag icke ha fört

Två brev till Gustaf Eriksson i Barrud. Avsändare: Anders Gustaf Svensson. För att behålla äktheten i breven, använder jag hans satsbildning och ord, stavade på hans sätt, när jag förtydligar texten. Där jag inte kan läsa, klipper jag in minibilder från originalet.

Till Gustaf Erksen och eder alla
Jag vadför skule jag sälja min gård
Till det skrottyget för det vart ju **en Byggn**

på stun jag vart ju så gott som husvill
det ha varit bättre om ja ha hyra en
lokal på något ställe då mädan min syster
levde då ha varken fattigvården eller Hova
socketen kunna kört mig i fattighuset
Jag veste inte var min syster hade nykel
Jag feck bryta mig in så att jag feck
Tag i lit av mina pängar så att jag feck
Lemna 50 kronor till hennes begrafning
å så feck Wärn **omprövs af n s g ut** som min
syster hade för en **mat** men köp möket som
bort kom af mina pängar men jag vet att
det var öfver 200 kronor som bort kom för
mig jag Finnerödja fattigvård och Hova

Sadskär är ett Bredfallt det kan man se
att att komma nattetid å taga en te fånge
å sätta in en i fattighuset // å hans bohag
lemnas i tjufvarens händer å vad min
syster hade i sina gömmer vet jag icke
ho hade sina klär i ena kista å va ho hade
där mer vet jag icke å kista **rentalt** värn
i boupteckningen fick jag uppgifva 25 kronor
för kläder jag fick betala för **Bygn** af mina
pängar å va som geck åt i hushället betalte
sytern jag får säga en gång att inom
Finnerödja är det en redbar fattigstyrelse jag
det ha skole blifvet en rolig sak om det ha
kommit i dagen att jag får **Reahelne** för mine
pängar jag vet snart inte hur jag har det
jag hadde 10 000 insäta i Töreboda de ha kunna
räckt länge för mig **Den 30:de gån Sa ha just** det
samma om varför skulle jag ge bort min gård
till det skräbolaget de skänkte bort

**hassa till tjufvarens ättlingar must
ör min g böt till en Byggn**

Till Gustaf Erksen och eder alla
jag vadför skule jag sälja min gård till
det skrottyget för det vart ju en Byggn
på stun jag vart ju så gott som husvill
det ha varit bättre om ja ha hyra en
lokal på något ställe då mädan min syster
levde då ha varken fattigvården eller Hova
socketen kunna kört mig i fattighuset
Jag veste inte var min syster hade nykel
Jag feck bryta mig in så att jag feck
Tag i lit av mina pängar så att jag feck
Lemna 50 kronor till hennes begrafning
å så feck Wärn **omprövs af n s g ut** som min
syster hade för en **mat** men köp möket som
bort kom af mina pängar men jag vet att
det var öfver 200 kronor som bort kom för
mig jag Finnerödja fattigvård och Hova

å hans bohag lemnas i tjufvarens händer
å vad min syster hade i sina gömmer vet
jag icke ho hade sina klär i ena kista
å va ho hade där mer vet jag icke å kista
rentalt värn å va ho hade där mer
vet jag icke å kista rentalt värn
i boupteckningen fick jag uppgifva 25 kronor
för kläder jag fick betala för **Bygn** af mina
pängar å va som geck åt i hushället betalte
sytern jag får säga en gång att inom
Finnerödja är det en redbar fattigstyrelse
jag det ha skole blifvet en rolig sak om det
ha kommit i dagen att jag får **Reahelne**
för mine pängar jag vet snart inte hur jag
har det jag hadde 10 000 insäta i Töreboda
de ha kunna räckt länge för mig
Den 30:de gån Sa ha just det samma om
varför skulle jag ge bort min gård till
det skräbolaget de skänkte bort

Det ha varit bättre om jag hade skänkt
 min gård till er då ha kunna restaurera och
 hus med skick i ordning så att ett sådant otyg icke ha fått det
 Just atyg icke ha fått det
 jag betalar vesst för dagen jag vet inte hur
 länge ja kan vara här **Desse** allt att jag ska
 vara här men det kan komma många hinder i
 vägen det är **stänghus** jag har besvär af
 mina pängar det är ännu bättre om jag inga
 hade då kunde jag få pensjon å få vara ifred
 jag må **har slut ligeri** jag tänkte till att
 överlämna min kvarlåtenskap till eder jag
 tänkte å sea det **i tänke** men det var ingen
 som ville yttra något derom men så feck jag
 höra att Hova doktor skulle sätta mig sen under
 förmyndare då vart jag räd jag mente till att
 tala med eder ner jag var när Wärm

Det ha varit bättre om ja ha skänkt min gård till
 eder då ha i kunna restaurera med skick och
 ordning så att ett sådant otyg icke ha fått det
 Jag betalar vesst för dagen jag vet inte hur
 länge ja kan vara här **Desse** allt att jag ska
 vara här men det kan komma många hinder i
 vägen det är **stänghus** jag har besvär af
 mina pängar det är ännu bättre om jag inga
 hade då kunde jag få pensjon å få vara ifred
 Jag må **har slut ligeri** jag tänkte till att
 överlämna min kvarlåtenskap till eder jag
 tänkte å sea det **i tänke** men det var ingen
 som ville yttra något derom men så feck jag
 höra att Hova doktor skulle sätta mig sen under
 förmyndare då vart jag räd jag mente till att
 tala med eder ner jag var när Wärm

men då kunde jag ä förlora mig
 nu står jag inbunden i en så att det är inte gott att taga sig
 derifrån utan jag gäve mig på fattigarändan å
 de finge göra räkning då kunde jag vara fri
 jag varför skulle jag sälga
 min gård till det för skatpaket
 för det ha varit bättre om jag
 ha gifvit min gård till eder
 till skänkt
 Här hemma i Barrud
 Gustaf
 om i så är veder begär att honpla
 kon ner den den ingens till oss

men då **kan jag ä förlora mig** nu står jag
 inbunden i en så att det är inte gott att taga sig
 derifrån utan jag gäve mig på fattigarändan å
 de finge göra räkning då kunde jag vara fri
 jag varför skulle jag sälga min gård till det der
 sketpaket för det ha varit bättre om jag ha gifvit
 min gård till eder till skänkt
 där Hemma i Barrud
 Gustaf
 Om i så å den där August att han plokar ner
 den der **ingens till oss**

Häradsekonomisk karta från omkring 1880.

Nästa brev är kortare och det är variationer på ett redan känt tema.

Till Gustaf Ersson och till
den s. Hälson jag vänligt
ja var köpet i uterängerna
der hemma ja ha inga värte
så jag mot det ha int. ha kö
frens något om by
na kom - et ett paket som jag
öfverlämna. Orsakt till
hvardan senden ut nu en by
en af allt i byn i ha skola at
sas bort så långt som möjligt
ha ja inte komma till att ha
a medan så kan hända att

till Gustaf Ersson och till eder alla,
hälsar jag vänligt ja varför köpete
inte i den gården der hemma ja ha
inte varit så dyr mot eder det ha
inte behövas några ombygd nu kom
det ett pak som jag öfverlämna
jorden till hurdan ser den ut nu
en by en af allt i hop di ha skola
resas bort så lån(g)t som möjligt
ha ja inte komme till att handla
med dem så kan hända att

ja inte ha kommit i fattig
Suren kunde ha belifva ha
efter mer paket för kommit
om det jag har ja varit köpet
att seka fattigast styrelsen
i Finnersöja men den är et
intagat i ioter a banditer
ja har var utlyst et af en by
Uthitrat jätrod ett et int
skulle finna något mera dåligt
än de men ja finner att det är
mera ja må ytterligare säga
varför skulle ja sälja till de
lära paket de ha skola visas
Bort de ha icke skola hatt nå
got å lyst å i Barrud

ja inte ha kommit i fattigstugan
hur det kan blifva härefter när paket
får komma om det jag har ju varit i
behov till att söka Fattigvårdsstyrelsen
i Finnersöja men den [redacted]
inte annat än idioter och banditer

[redacted]
Uthitrat jätrod ett et int

skulle finna något mera dåligt än de
men ja finner att det är mera
jag må ytterligare säga varför skulle
jag sälja till det lära paket de ha
skola visas bort de ha icke skola hatt
något å lyst å i Barrud

ja är missmodig med allt i
hop ja vet snart inte hur ja ska göra
Hälsa till August i Häggebo
å till Tilda om ho lever
Gustaf
ja Älgarås bane är väl
man ska se men mer et skult
eta Kanalstagen det slog
kero felt

jag är missmodig med allt i hop
ja vet snart inte hur ja ska göra

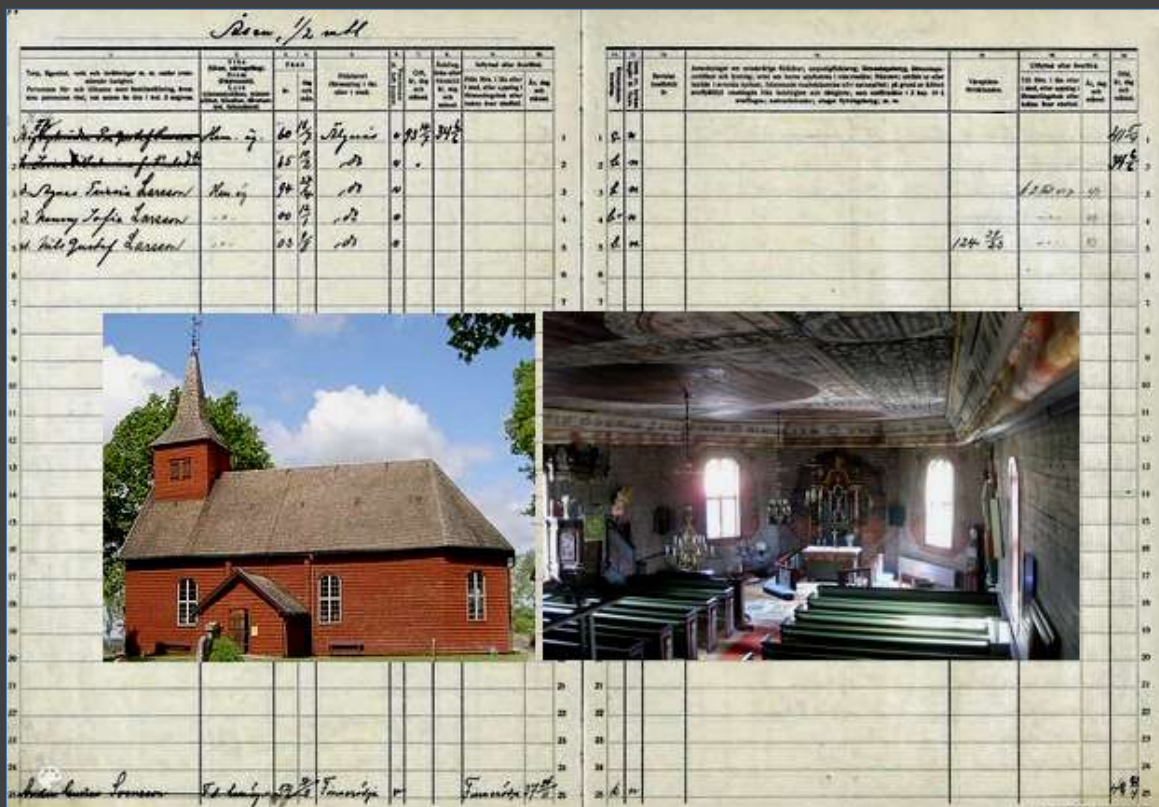
Hälsa til August i Häggebo
å till Tilda om ho lever

Gustaf

ja Älgaråsbo(r)na är väl [redacted] men
ner de skulle ta Kanalstagen det slog
dem felt.

De här båda breven är skrivna någon gång mellan 1938 och 1942. Anders Gustaf Svensson befann sig Älgarås socken och där ville han absolut inte vara. Han sammanfattade sin situation tydligt, när han skrev i brevet här uppe: "Jag är missmodig med alltihop. Jag vet snart inte hur jag ska göra".

BOSATT HOS KYRKVÄRDEN LARSSON I ÅSEN

Anders Gustaf Svenssons värdfamilj i Åsen, Älgarås. Till kyrkvärdens ära: Älgarås kyrka, exteriör och interiör.

Anders Gustaf Svensson kom till Åsen i Älgarås socken på senhösten, år 1937. Hans mor, Anna Cathrina Olofsdotter, var född och uppvuxen i den byn, så det var ingen tillfällighet att Anders Gustaf förvisades dit. Flytten skedde i samråd mellan Finnerödja och Älgarås socknar och det var ett myndighetsbeslut som Anders Gustaf Svensson motsatte sig så gott han kunde. Han hade emellertid inte så mycket att sätta emot, eftersom system, Anna Stina, avlidit, bostadshuset i Barrud var obeboeligt och hela gården var i främmande ägares händer. Han avled i Älgarås på senhösten 1942.

VÄRDFAMILJEN ÅR 1937

Hemmansägaren, kyrkvärden och änkemannen (sedan 1934), Per Gustaf Larsson (77), döttrarna Agnes Teresia (43) och Nanny Sofia (37) samt sonen Nils Gustaf (34).

Avlidna hustrun: Lovisa Vilhelmina Karlsdotter, född 1865.

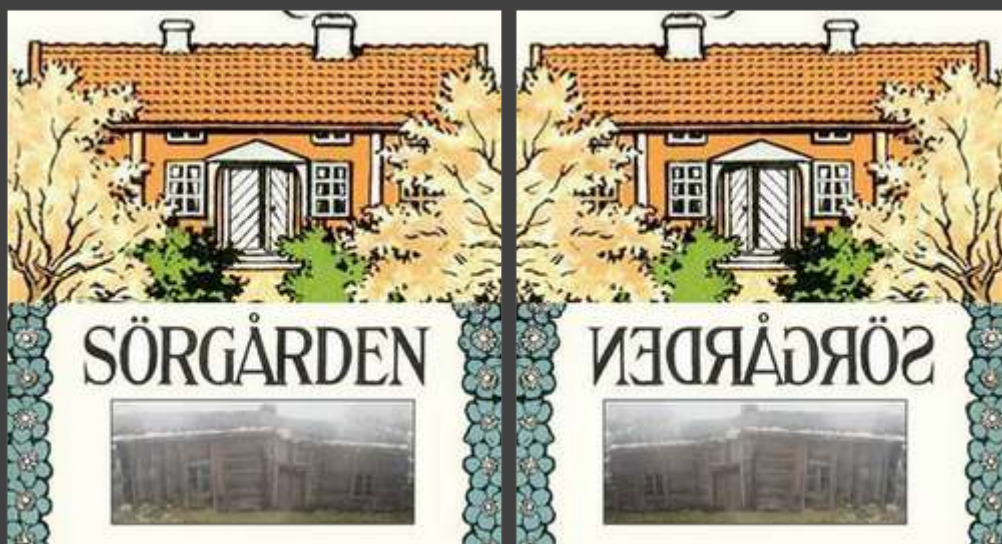
Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter var inga riktiga Barrudsbor. Deras farfar hade kommit från Hova socken och deras mor från Älgarås. Farfadern hade visserligen gift sig med en nästgårds- kvinna från Brunterud men en utsocknes farfar, som sagt och en mor ända bortifrån Älgarås! Nej, det var skäl nog att se på syskonen som främlingar. Dessutom bodde de en bit från byns centrum. Man varken såg eller hörde dem. Jag tror att de var mobbade av majoriteten. Anna Stina, den blida och tillbakadragna, nöjde sig med att vara i den inre Barruds- kretsens periferi men så icke hennes storebror. Han vädrade sitt missnöje ned saker och ting och blev ansedd som en obotlig bråkmakare. Det började redan i ungdomen och fortsatte så hela livet, tror jag.

Sven Anderssons familj var den minsta i Barrud. Så var det på 1860- talet, med far och mor och två barn och så blev det än mer under 1880- talet, med en mor, en vuxen son och dito dotter. Modern avled 1901 och därefter bestod familjen av en än mer vuxen son och dito dotter. Hushållet bestod av en bror och en syster och när systemen gått bort 1935, var Anders Gustaf Svensson ensam kvar på Sörgården i Barrud.

DET ÄR INTE ENS FEL NÄR TVÅ TRÄTER

Hur mycket trätte Anders Gustaf Svensson och Anna Stina Svensdotter sinsemellan? Präglades deras liv av en enda lång träte, från morgon till kväll, dag efter dag? Anna Stina Svensdotter sades vara blid, tillbakadragen och tystlåten, medan hennes bror, av samma källor, sades vara hennes motsats. Det betyder, vad jag kan förstå, att han var en oblid, framfusig gaphals. Jag vet såklart inte hur det var med den saken och jag behöver inte veta, men jag söker efter ett svar på den ställda frågan: "Var Anders Gustaf Svensson en bråkstake?" Jag nöjer mig med svaret: Han hade rykte om sig att vara en bråkstake.

Av de två breven som Anders Gustaf Svensson skrev till *Gustaf Erkon och eder alla i Barrud* kan man inte dra så säkra slutsatser, utom det faktum, att brevskrivaren var en gammal, desillusionerad och misslynt person som ville ha lite upprättelse och lite medhåll om, att han blivit illa och orättvist behandlad, av Rassmussa pöjk på Myra och andra myndighetsutövare på lokal nivå. Vi förstår av breven att han var mycket ensam och att han längtade hem till Barrud. För honom var inte Barrud en fallfärdig kåk där borta i björkhagen. Han såg inte förfallet, Han såg bara Sörgården, hans barndomshem, hans älskade boplats på jorden.

Mariestad 2023-08-30 / Alf Gunnarson

Ur Ensamhetens tankar (tre verser) av Verner von Heidenstam.

III.

När genom rummet fönsterkorsets skugga ligger
som skuggan av
det stränga korset på en grav,
det är ej bättre där jag tigger;
jag minns de gåvor, som jag fick som liten pilt,
- de många goda gåvor livet gav
och jag förspillt.

IV.

Jag längtar hem sen åtta långa år.
I själva sömnen har jag längtan känt.
Jag längtar hem. Jag längtar var jag går
- men ej till människor! Jag längtar marken,
jag längtar stenarna där barn jag lekt.

V.

Var kväll jag jordar mitt gamla jag
och vaknar upp med ett annat.
Väl hundra tankar begynna min dag.
När jag somnar har ingen stannat.
Bland nöjen och sorger vandrar jag kring
och synes mig själv en gåta.
Men lycklig den som för ingenting
kan skratta som jag eller gråta!

År 1848 den 17. November förklarades af Högstämman
 nade, nedanstående Bouppteckning efter den döden
 den 29de sistlidne Oskars bortgångne Mannen Carl
 Larsson vid Borgarn i Finncröja i Sälken, som sig af
 förbunnade nu verande Enkan Lotta Larsson af
 och henne sammansattade nu lefvande 2^{ne} Dottrar,
 Anna Lena gift med Jans Petter Persson, nu
 vifvande prästället, samt Johanna Sofia arnu
 omgärdad - Därläsa Skörens uppgått, i anseende
 till Enkans förlighet, af namnte Mägn. och dess
 kasta, som följer: -

Namn	Antal	Pris	Totalt
10 Papperstamper	10	1.32	13.20
4 Smidestänger	4	2.00	8.00
1 Svartsilt / Sare	1	8.00	8.00
10 Rågellom	10	0.80	8.00
10 Svartstads	10	0.20	2.00
1 Marsk. / 1/2 Kalkis	1	4.00	4.00
14 Fämsor af kuggständer	14	0.57	8.00
4. Länkar	4	0.50	2.00
200. Jernskä	200	0.06	12.00
1 Kruksstads	1	32.00	32.00
1 Smidestads	1	16.00	16.00
100. B. Kalg	100	0.16	16.00
1 Skiffstom med jernskaf	1	12.00	12.00
4 Jernskärter	4	0.75	3.00
			Summa 5.36
			Transport 5.36

1 1/2 Taggubus med Juleb. 15
 1 1/2 1/2 Klauv. 15
 1 1/2 2 Klauv. 24
 1 1/2 1/2 Klauv. 4
 1 1/2 1/2 Klauv. 12
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 2

5 7/8

1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 16
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 15
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 8
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 8
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 3 per 1/2 Klauv. 16
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 2 per 1/2 Klauv. 4
 2 Klauv. 2 Klauv. 11
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 2 per 1/2 Klauv. 2
 1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 16

2 3/4

1 1/2 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 3 Klauv. 1/2 Klauv. 4

Drpta . 18 . 10 7/8

Drpta . 18
 4 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 4 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 5 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 4 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 8
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 6
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 1
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 16
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 8
 10 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 8
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 1
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 5 Klauv. 1/2 Klauv. 5
 1 Klauv. 1/2 Klauv. 2

10

Drpta . 18 . 6 4/8

1 Klauv. 1/2 Klauv. 2
 2 Klauv. 1/2 Klauv. 12
 3 Klauv. 1/2 Klauv. 4
 Drpta . 18 . 10 7/8
 Drpta . 18 . 10 7/8

To fardhu! Uroppo.
 bott. Gaubant. Län 2 3/4
 för ett Skjut gevär 5 1/6
 Prop. Jonsen: Hulan af
 5 edd af den 10 Okt.
 1844 Kapital 4 3/4
 med 5 Riksdaler blän
 ta god 3 1/2
 Erklännings papper
 Skydd för Arbet 3 1/6
 Skjutet på Skerfva den
 27 Sept. 1844 inför
 Communications Resolution
 till Nilsas Örför: Mad.
 Jela, inför rättning 13 7/8
 Carl Jonsen i Matop
 för 1 Åre 1/2
 1 Månad 1/6
 Prop. Jonsen. Korrangon 3/2
 Prop. Larsson i Matop
 inför rättning 3 6/8
 Totalt 168 10 6

To drag Jere Oluf till topra
 inför rättning 2 2/8
 Andreas Jonsen i Matop
 inför rättning
 till Skerfva 1 4/4
 har betalt dyremid
 till Jere Oluf Jonsens
 för den allra bästa
 Beromaring & Alus
 län: Koffra? för Jona
 af Mäs Jans son
 Tattly procent
 Konvultering
 inför rättning 1 1/4
 D.
 Områ Spule 1 1/2
 Tillgång 117 23
 Väst. Väst 17 16 1/2

Allt uppgjort och ej något mer Wett eller Vissa med
 någon, som med de följande är förklarad -
 Jan Petter Petersson Amalbecka Carlsgårdens
 Söner efter uppgjort medräknat af värdet af:
Anders Larsson i Matop
 De följande skall ej betala för guld som af N. J. Fogell